

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

Я.А. Пилип, Т.Р. Стисло

На сучасному етапі стратегію вищого навчального закладу (ВНЗ) визначає трансформація системи освіти, зумовлена змінами у суспільстві, його інформатизацією, підвищенням ролі знань та конкуренція на ринку освітніх послуг, що постійно загострюється. Відповідно, нову стратегію діяльності бібліотек ВНЗ формують динамізм перетворень, необхідність швидкої адаптації до зовнішнього середовища. На тлі цих перетворень відбувається інтеграція бібліотеки в основні інституційні функції навчання, викладання, дослідження та обслуговування інформаційних запитів користувачів. Усі бібліотечні інформаційні ресурси, процеси, сервіси – це складові системи освітніх послуг та база для інтегральної взаємодії бібліотеки та підрозділів ВНЗ.

З метою удосконалення науково-методичного забезпечення навчального процесу бібліотека продовжує роботу з формування повнотекстової бази даних (БД) «Електронна бібліотека». В 2003 році було створено електронну бібліотеку на основі розробленої автоматизованої системи, яка дає змогу надавати, зберігати, шукати та отримувати інформацію в електронному вигляді за допомогою мережевих технологій. Сьогодні матеріали та записи електронної бібліотеки переконвертовані у нову автоматизовану інформаційно-бібліотечну систему (АБІС) «УФД/Бібліотека» (український програмний продукт ЗАТ «Український фондівий дім»), яка реалізує такі основні функціональні можливості, як бібліографічний опис, аутентифікацію користувачів та розмежування їхніх прав доступу, структурування інформації за відповідними ознаками, простий, розширений та повнотекстовий пошуки, зберігання інформації у різноманітних форматах (текстовий, мультимедійний тощо), розширення опису інформації із вказівкою на усі пов'язані з цим описом записи (типи файлів), створення тематичних добірок інформації за різними атрибутами пошуку, статистичний аналіз діяльності бібліотеки.

Створюються та регулярно поповнюються наступні бази даних бібліотеки: книг; методичних матеріалів; брошур; авторефератів дисертацій; дисертацій; періодики; статей періодики; видання працівників університету.

База даних електронних копій на сьогоднішній день становить близько 3 тис. назв.

Завершується процес реєстрації та фотографування користувачів з метою виготовлення пластикових читацьких квитків. Обслуговування користувачів в автоматизованому режимі полегшить роботу працівникам бібліотеки і дозволить швидше виконувати запити користувачів.

Доступ до матеріалів електронної бібліотеки здійснюватиметься через пошукову веб-сторінку АБІС «УФД/Бібліотека». Але з огляду на дотримання авторських прав доступ до повних електронних текстів обмежується локальною мережею університету та відділом інформаційних технологій науково - технічної бібліотеки (НТБ).

Розвиток нових інформаційних технологій, якісне та оперативне поповнення і підтримка у належному стані електронних ресурсів бібліотеки (сайт, бази даних) дасть у майбутньому можливість розвивати систему віртуального обслуговування віддалених користувачів, (насамперед, студентів заочної, дистанційної форми навчання). Сьогодні бібліотека університету реалізує такі сервісні послуги: автоматизована видача та прийом літератури, доступ до електронного каталогу з локальної мережі університету, пошук на сайті НТБ літератури за ключовими словами з відображенням титульної сторінки, анотації, змісту даного запиту користувача, інформування про нові надходження через бюлетені, які надсилаються на кафедри університету по електронній пошті, виставки, що формуються в бібліотеці. Найближчим часом планується розробити віртуальну довідкову службу, он-лайн-консультації, електронну доставку документів. Для здійснення більш якісного та швидкого обслуговування користувачів науково-технічна бібліотека впровадить ще дві функції АБІС «УФД/Бібліотека»: дистанційне електронне замовлення літератури (завдяки чому надається

можливість користувачеві вибрати необхідну літературу з електронного каталогу для виконання його запитів у відповідних абонементних і читальних залах) та автоматизований вхід користувачів у БД «Читачі» (з доступом до електронного формуляра).

Підсумовуючи, можна відзначити, що науково-технічна бібліотека університету являє собою сучасний інформаційний центр, який є важливою складовою частиною інформаційно – освітнього простору університету в цілому.

Список використаної літератури

1. Грищенко Т., Етенко Н. Наукова бібліотека в інформаційно-освітньому просторі вищого навчального закладу. Аспекти інтегральної взаємодії / Тамара Грищенко, Наталія Етенко // Вища шк. – 2011. - №1. – С. 59-66.

2. Стисло Т.Р., Стисло О.Р. Структуризація процесу видобування інформації в цифровій бібліотеці університету // Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Математичне і програмне забезпечення інтелектуальних систем MPZIS-2010». – 10-12 листопада 2010. – м. Дніпропетровськ. С. 218-219.